

PROGRAMI ZA DJECU
TVRĐAVE KULTURE ŠIBENIK

MOJA TVRĐAVA ZNANJA

SADRŽAJ

DOBRO DOŠLI NA ŠIBENSKE TVRĐAVE!	4
TVRĐAVA SV. MIHOVILA I TVRĐAVA BARONE.....	6
STRUČNO VODSTVO - SVE O TVRĐAVAMA	8
AR – ZAKORAČITE U PROŠIRENU STVARNOST	10
3D MAPPING - 1000 GODINA POBJEDA I PORAZA U SRCU TVRĐAVE.....	12
PISAR KRALJA KREŠIMIRA.....	14
MOJ NOVČIĆ.....	16

PORTRET STAROG ŠIBENIKA	18
UPOZNAJMO ZABORAVLJENO ORUŽJE	20
ŠIBENSKI VREMEOLOV	22
MALA ŠKOLA MIRISA	24
EKO-ČUVARI TVRĐAVA	26
PROJEKT ŠIBENIK ZERO WASTE CITY	28
UPUTE ZA PLANIRANJE POSJETA	30
JESTE LI ZNALI?	32
IMPRESSUM	34

DOBRO DOŠLI NA ŠIBENSKE TVRĐAVE!

Šibenske tvrđave, u prošlosti podizane kako bi grad obranile od neprijatelja, danas su mjesta novih spoznaja, iskustava i doživljaja. Šibenčani su odlučili da svoju baštinu neće prepustiti zubu vremena, te su stoljeća nasljeđa preoblikovali u nove sadržaje zanimljive svim generacijama posjetitelja. Najvažniji od svih posjetitelja su ipak djeca i mladi – novi baštinci bogate hrvatske povijesti i kulture o kojoj itekako vrijedi učiti, a najbolje se uči, vjerujemo da znate,

TVRĐAVA
SVETOG
MIHOVILA

TVRĐAVA
BARONE

u izvornom okruženju i kroz kreativan pristup temi. Upravo tome je namijenjen naš posebno osmišljeni edukativni program koji kroz učenje, igru te individualni i grupni rad prilagođen dječjem uzrastu uspješno prenosi baštinu šibenskih tvrđava.

Bilo da se odlučite za stručno vodstvo ili radionički program, posjet tvrđavama jedinstvena je prilika da djeca pobliže upoznaju, dožive i razumiju vrijednost spomeničke i kulturne baštine.

TVRĐAVA SVETOG MIHOVILA

Tvrđava sv. Mihovila najstarija je šibenska tvrđava i izvoriste srednjovjekovnog Šibenika. Nazvana po svecu zaštitniku grada, suvremeni je dragulj u srednjovjekovnom ruhu koji pomoću najnovijih digitalnih sadržaja postaje vremeplov koji vas vodi kroz povijest grada Šibenika.

TVRĐAVA BARONE

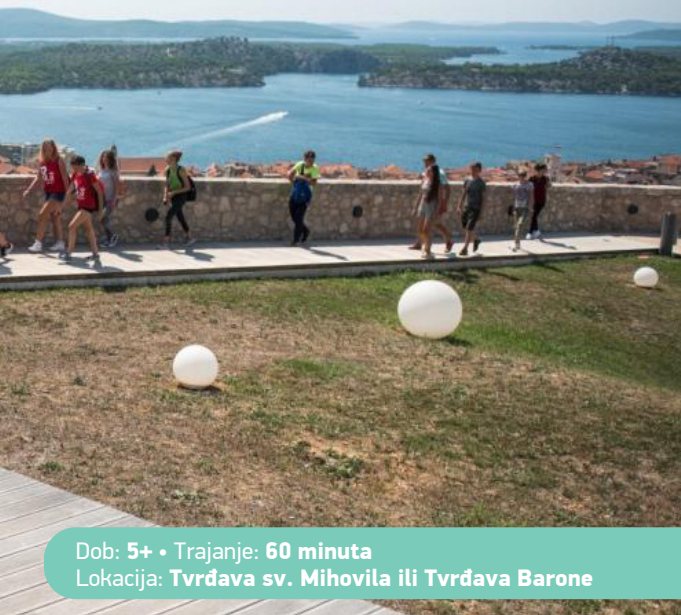

Tvrđava Barone, nazvana po svom graditelju, barunu von Degenfeldu, obranila je Šibenik od Osmanlija u 17. stoljeću, a sa susjednom Tvrđavom sv. Ivana izgrađena je u samo 58 dana! Danas je mjesto koje iz zaborava vraća okuse i mirise šibenskog kraja, a presudnu bitku za grad oživljava kroz tehnologiju proširene stvarnosti.

STRUČNO VODSTVO – SVE O TVRĐAVAMA

Koja je najstarija među šibenskim tvrđavama? Koja je najveća? Tko ih je gradio? Odakle se dovezio materijal za njihovu gradnju? Čemu su služile u prošlosti? Obnovljene šibenske tvrđave pravo su mjesto za upoznavanje s lokalnom baštinom, ali i za odgoj i obrazovanje djece i mladih željnih učenja kroz zaba-

Dob: **5+** • Trajanje: **60 minuta**

Lokacija: **Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone**

vu. Učenici će u pratnji naših stručnih vodiča saznati tko je i kako živio na tvrđavama te zašto su zanimljive i dan danas.

Kroz razgovor i interakciju s vodičem, djeca će dobiti odgovore na sva pitanja. Stručna vodstva prilagođena su različitim dobnim uzrastima.

AR

ZAKORAČITE U PROŠIRENU STVARNOST

Kako je izgledao Šibenik u 17. stoljeću? Koji su osvajачki pohodi ostali zapamćeni u povijesti grada? Na Tvrđavi Barone djeca će u sklopu naše AR šetnje ne samo saznati, nego i proživjeti događaje iz 17. stoljeća. Pomoću platforme proširene stvarnosti na tabletima koje koriste u sklopu radionice, učenici će otputovati u prošlost i pomoću nekoliko klikova doznati kako je izgledao najveći osmanski napad na Šibenik i kako su izgrađene tvrđave. Povijesna priča o napadu i obrani grada ispričana je uz pomoć računalno generirane slike i zvuka, a vodiči kroz događaje koji su se odigrali prije gotovo 400 godina su likovi dječaka Jure i povjesničara Frane Divnića.

3D MAPPING

1000 GODINA POBJEDA I PORAZA U SRCU TVRĐAVE

Na Tvrđavi sv. Mihovila učenike čeka putovanje kroz šibenska stoljeća. Povijest se na zidovima dviju cisterni iz 15. stoljeća priča kroz trodimenzionalne projekcije koje prikazuju najvažnije događaje od nastanka grada do danas, te svezremensku borbu dobra i zla predstavljenu kroz pobjedu šibenskog zaštitnika sv. Mihovila nad zmajem. U pauzama između glavnih projekcija, u cisternama se prikazuje multimedijalna 3D izložba s najvažnijim i najbolje očuvanim arheološkim nalazima pronađenima na tvrđavi koji datiraju od željeznog doba do Drugog svjetskog rata. Nakon projekcija, učenici kreću u šetnju tvrđavom s tabletima koji im služe kao multimedijalni audio vodiči kroz povijest.

Dob: **9+** • Trajanje: **60 minuta**
Lokacija: **Tvrđava sv. Mihovila**

PISAR KRALJA KREŠIMIRA

Davne 1066. godine hrvatski kralj Petar Krešimir IV. izdao je povelju u kojoj se prvi put spominje ime grada Šibenika. Zašto je ta povelja važna i što sve iz nje možemo saznati? Zašto je pisana latinskim, a ne hrvatskim jezikom? Kako je sačuvana, na čemu je napisana i tko ju je pisao? Da bi saznala odgovore na ta pitanja, djeca će na jedan dan postati kraljevski pisari. Biti kraljevskim pisarom u srednjem vijeku bila je velika čast jer su pisari bili među rijetkim poznavateljima i čuvarima pisane riječi. Naši mali pisari će se upoznati sa sadržajem povelje. Vlastoručno će, naliğerperom, potpisati povelju u ime kralja Krešimira te će ju moći ponijeti kući ili u školu!

Dob: 7+ • Trajanje: 60 minuta

Lokacija: Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone

MOJ NOVČIĆ

S kime i kako su trgovali naši stari? Čime su plaćali nabavljanu robu i predmete? Šibenik je bio prvi grad koji je za vrijeme Mlečana kovao vlastiti novac – šibenski bagatin. Bagatin je bio platežno sredstvo preko dva stoljeća. S jedne strane novčića nalazi se lik sv. Marka, zaštitnika Venecije, a s druge je lik sv. Mihovila, zaštitnika grada Šibenika. Koristeći kalup u obliku bagatina, djeca će tijekom ove radionice izraditi vlastitu repliku srednjovjekovnog šibenskog novčića u glini, a svoj bagatin će i zadržati kao uspomenu na zabavan dan na tvrđavi.

Dob: **6+** • Trajanje: **45 minuta**

Lokacija: **Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone**

PORTRET STAROG ŠIBENIKA

Radionica započinje projekcijom nagrađivanog dokumentarnog filma *Barone* koji oživljava prizore iz šibenske svakodnevice u 17. stoljeću i prikazuje turbulentna zbivanja u gradu u vrijeme Kandijskog rata. Gledajući dokumentarni film *Barone*, djeca će upoznati baruna von Degenfelda kao junaka obrane gra-

Dob: **10+** • Trajanje: **45 minuta**

Lokacija: **Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone**

da i povjesničara Franu Divnića kao ključnog očevidca bitke, upoznat će glavne točke gradskog života u 17. stoljeću – glavni gradski trg, tržnicu, luku, ali i doživjeti zajedništvo stanovnika u gradnji tvrđave Barone. Nakon pozornog praćenja filma – slijedi kviz znanja o starom Šibeniku.

UPOZNAJMO ZABORAVLJENO ORUŽJE

Koje su oružje imali vojnici na tvrđavama u srednjem vijeku? Kako, od čega i gdje je ono izrađivano? Povijesni nam izvori kazuju da su vojnici na Tvrđavi sv. Mihovila u 15. stoljeću raspolagali topovima, puškama, samostrelima, lukovima i strijelama, kopljima, oklopima i štitovima.

Na Tvrđavi Barone postavljene su replike topova i topovskih kugli korištenih u 17. stoljeću. Pomoću vizualnih materijala i postojećih replika oružja dostupnih

Dob: 7+ • Trajanje: 60 minuta

Lokacija: Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone

na tvrđavama, učenici će se upoznati sa zaboravljenim oružjem. Na Tvrđavi Barone polaznici radionice imat će priliku naučiti sve važne dijelove različitog srednjovjekovnog oružja i povijesne epohe u kojima je ono korišteno, sastavljajući fotografije pojedinih dijelova u cjelinu.

Na Tvrđavi sv. Mihovila učenici će uz pomoć voditelja radionice naučiti rukovati lukom i strijelom, te u maniri pravih vojnika uvježbati preciznost pogotka!

ŠIBENSKI VREMEOLOV

Šibenska povijest pamti brojne velika-
ne, povjesničare, vojskovođe, gradite-
lje, umjetnike – poput kralja Krešimi-
ra, Jurja Dalmatinca, braće Vrančić...
Istodobno, povijest i današnji izgled
grada presudno su oblikovali napadi
osvajača, pa čak i kataklizmički doga-
đaji. Jeste li znali da je 1663. godine u
barutanu na Tvrđavi sv. Mihovila uda-
rio grom, uzrokujući eksploziju i uni-
štenje tvrđave? Na početku ove radi-
onice djeca će dobiti dva seta kartica.
Jedan set sadrži opise i natuknice o
povijesnim ličnostima, šibenskim gra-
đevinama i značajnim događajima, a
drugi set kartica pripadajuće fotogra-
fije. Kartice se nakon uspješnog spari-
vanja fotografija s odgovarajućim na-
tuknicama pričvršćuju na vremensku
crtu - u odgovarajuće stoljeće, krono-
loškim slijedom. Vremensku crtu mo-
žete ponijeti i izložiti u učionici – kao
stalni podsjetnik na bogatu povijest
grada Šibenika.

-
- Dob: **9+** • Trajanje: **60 minuta**
 - Lokacija: **Tvrđava
sv. Mihovila ili
Tvrđava Barone**

HRVATSKI KRALJ
PETAR KRESIMIR IV
1058. - 1074.

MALA ŠKOLA MIRISA

Učenici će tijekom ove radionice upoznati ključne sastojke pojedinih kulinarskih specijaliteta – dobro očuvanih lokalnih gastronomskih tajni. Potom će dobiti zadatak da prepoznaju začinsko bilje i arome tipične za mediteransko podneblje. Stariji Šibenčani miris lovora, ružmarina, lavande, kadu-

Dob: 6+ • Trajanje: 45 minuta
Lokacija: Tvrđava Barone

lje i bosiljka prepoznali bi zatvorenih očiju! Djeca će pak morati dobro otvoriti oči kako bi svaku aromu pridružili fotografiji odgovarajuće biljke. Zvuči zahtjevno? I jest. Zato će svi polaznici ove radionice dobiti diplomu o završenoj Maloj školi mediteranskih mirisa.

EKO-ČUVARI TVRĐAVA

Tvrđava je u prošlosti branila grad od neprijatelja, a sada joj prijeti nova opasnost. Djeca imaju važan zadatak: obraniti tvrđavu od otpada i njegovog lošeg utjecaja na okoliš čime će spriječiti njeno propadanje i sačuvati je za buduće generacije.

Kako? Kroz tri dijela radionice, djeci se kroz različite zadatke dočarava količina otpada koju stvaramo kako bi ih se potaknulo da i sami aktivno sudjeluju

Dob: **7+** • Trajanje: **60 minuta**

Lokacija: **Tvrđava sv. Mihovila ili Tvrđava Barone**

u njegovom smanjivanju kroz princip: smanji, prenamijeni, recikliraj. Ispunjenjem zadataka svaki od sudionika postaje eko-čuvar tvrđava. Titula je to koja obvezuje na očuvanje kulturne baštine i brigu o prirodi, a njezin znak je štitnik koji djeca vlastoručno izrađuju od već korištenih materijala i s radionice odnose kao trajni podsjetnik da naučeno primjene i u svojoj svakodnevnici.

PROJEKT ŠIBENIK ZERO WASTE CITY

Radionica “Eko-čuvari tvrđava” osmišljena je u sklopu projekta “Šibenik Zero Waste City” s ciljem da se mladima ukaže na važnost očuvanja prirode. Projekt provodi Udruga mladih “Mladi u Europskoj uniji” zajedno s Tvrđavom kulture Šibenik, Gradom Šibenikom i komunalnim poduzećem Zeleni grad d.o.o. i u cijelosti je financiran sredstvima zaklade The Coca Cola Foundation. Cilj projekta je kroz seriju volonterskih aktivnosti, edukativnih radionica i nabavkom rješenja za prikupljanje i smanjenje odlaganja plastičnog otpada u okoliš osvijestiti građane o važnosti zaštite okoliša.

UPUTE ZA PLANIRANJE POSJETA

Prije samog dolaska, obvezna je najava i rezervacija termina i radionice, te odabir lokacije koju želite posjetiti. Sadržaj radionica varira ovisno o odabranoj lokaciji – tvrđavi na kojoj se ista odvija. Pojedine radionice mogu se prilagoditi različitim dobnim skupinama.

Kako bi se svim učenicima omogućio kvalitetan posjet i sudjelovanje na radionici, preporučeni broj djece u jednoj skupini je do 20 učenika. Ukoliko je broj djece veći od navedenog, a dogovorena tema posjeta ista, voditelji radionica podijelit će učenike u više skupina.

Javite nam se na vrijeme kako bismo Vam pružili potpune i detaljne informacije o posjeti, te rezervirali željeni termin i radionicu!

Put V. Mandušića 28, Šibenik

Zagrade 21, Šibenik

REZERVACIJE POSJETA I RADIONICA

Mob.: +385 (91) 497 5547
+385 (91) 619 6534

E-mail: info@tvrđjava-kulture.hr
citypoint@tvrđjava-kulture.hr

Web: tvrđjava-kulture.hr

JESTE LI ZNALI?

KRALJEVSKI GRAD

Šibenik je najstariji veliki grad na istočnoj obali Jadrana koji nema antičko porijeklo. Prvi put je spomenut za vrijeme kralja Petra Krešimira IV. 1066. godine. Zbog toga se često naziva *Krešimirovim gradom*.

LETEĆI ČOVJEK

Autor jednog od prvih crteža padobrana je Šibenčanin! Faust Vrančić je poznati renesansni umjetnik i izumitelj koji je svoju konstrukciju padobrana nazvao *homo volans*.

NOMEN EST OMEN

Dok ostale šibenske tvrđave nose imena svetaca, Tvrđava Barone svoje ime duguje barunu von Degenfeldu, njemačkom plaćeniku u mletačkoj službi, koji je inicirao i nadgledao njenu gradnju.

ZAŠTITNIK GRADA

Sveti Mihovil zaštitnik je grada Šibenika. Prvi sačuvani pečat grada iz 1255. godine prikazuje krilatog arhandela kako bdije nad gradskim bedemima. Njemu u čast, svake se godine 29. rujna slavi Dan grada.

IMPRESSUM

Programi za djecu
Tvrđave kulture Šibenik
MOJA TVRĐAVA ZNANJA

Izdavač:

JUK Tvrđava kulture Šibenik
Vladimira Nazora 1, 22 000 Šibenik
+385(91) 619 6534
citypoint@tvrđjava-kulture.hr
tvrđjava-kulture.hr

Izrada:

Kocka d.o.o.
www.kocka.hr
kocka@kocka.hr

Grafički dizajn: Nino Milin

Koncept: Kocka d.o.o.

Fotografije:

Arhiva JUK Tvrđava kulture Šibenik

Print:

Ustanova DES, Split

Naklada:

500 komada

tvrdjava-kulture.hr